

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. VI. Præcipuæ objectiones solvuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

de ratione peccati sit contrarietas & oppositio ad legem, omne peccatum debet consistui per aversionem ab illa; ita quidem ut si peccatum sit actuale, constituatur per aversionem actualem, quæ est privatio conformitatis in ipso actu; si verò sit habituale, sicut est originale, constituatur per habituales aversionem, quæ est privatio conformitatis habitualis debita haberi à supposito.

121. Sed contra primò: Ex peccato Adami solùm derivatur in posteros privatio formæ debita ex vi pacti in paradiso initi: Sed ex vi talis pacti nulla alia forma erat debita, præter justitiam originalem, & perfectiones in ea inclusas: Ergo nullus alterius formæ seu habitus privatio ex peccato Adami derivatur in posteros. Major patet, Minor probatur: Tum quia Deus nihil promisit Adamo pro suis posteris, præter justitiam originalem, & perfectiones in ea inclusas. Tum etiam quia sola illa forma seu perfectio erat debita parvulis, quam Adamus transfudisset cum natura, si non peccasset: Sed si non peccasset, nihil iraduxisset in posteros, præter originalem justitiam, neque isti ab illo aliquid aliud hereditassent: Ergo nihil aliud erat eis debitum.

122. Contra secundò: Sicut in nobis habitualis conformitas ad legem, non est aliqua forma, vel habitus distinctus à gratia & virtutibus, quæ inveniunt in eo qui legem adimplet, & per quas est habitualiter dispositus, atque in præparatione animi ad eam servandam, quoties aliqua ejus præcepta occurrerint; ita nec in Adamo, si lege non observasset, habitualis conformitas ad ipsam, fuisset alia forma vel habitus, quàm ipsa justitia originalis, & perfectiones ac virtutes in ea incluse, per quas ad legis observationem fuisset habitualiter dispositus: Ergo privatio habitualis conformitatis ad legem, nec in Adamo, nec in ejus posteris, aliud esse potest quàm privatio originalis justitiæ.

§. VI.

Precipua objectiones solvuntur.

123. **O**BJICIUNT in primis Adversarij quædam testimonia D. Thomæ, in quibus peccatum originale in aliquo positivo videtur consistere: nam hic qu. 82. art. 1. in corp. dicit quod peccatum originale est habitus, sicut ægritudo, & in solut. ad 1. inquit quod non est privatio pura, sed habitus corruptus: habitus autem ex ipso nomine aliquid positivum importat. Denique in eodem articulo, tum in corpore, tum ad argumenta, appellat peccatum originale languorem naturæ, qui etiam aliquid positivum sonare videtur.

124. Respondeo D. Thomam appellasse peccatum originale habitum similitudinariè & metaphoricè, quia habitui assimilatur, non solùm in eo quod habitualiter permanet, sed etiam quia cum de ratione habitus sit disponere bene vel male in ordine ad naturam, ut ex ejus definitione constat, quicquid prædicto modo disponit, largè & improprie dicitur habitus: unde cum per privationem justitiæ originalis partes humanæ naturæ malè se habeant, sin: que in ordine ad ipsam naturam pravè dispositæ, talis privatio à D. Thoma habitus appellatur. Cum verò subdit, peccatum originale esse ægritudinem & languorem naturæ, loquitur in sensu causali, non

A formali, & intendit solùm quòd sicut sublatà sanitate sequitur ægritudo corporalis, ita sublatà justitià originali, & subjectione animæ ad Deum, quæ erat perfecta ejus sanitas, sequitur langor & inordinatio potentiarum animæ, & concupiscentia seu fomes peccati, quæ ad materiale peccati originalis pertinent, ut supra ex Divo Thoma vidimus.

125. **O**bjiciunt secundò: Si peccatum originale in privatione justitiæ originalis consisteret, non tolleretur per baptismum: Sed hoc dici nequit, cum hoc sacramentum ad tollendum originale peccatum institutum sit: Ergo nec illud. Sequela Majoris probatur: Originalis justitiæ non restituitur per baptismum, quia post illum adhuc in nobis remanet concupiscentia, & vires inferiores rationi resistunt: Ergo si peccatum originale in talis justitiæ privatione consistat, sequitur illud non tolli per baptismum.

126. Respondeo cum S. Thoma qu. 4. de malo art. 2. ad 2. *quod justitia originalis restituitur in baptismo, quantum ad hoc quod superior pars anima conjungitur Deo, per cujus privationem inerat reatus culpa, sed non quantum ad hoc quod rationi subjiciuntur inferiores vires: ex hujusmodi enim defectu est concupiscentia, quæ manet post baptismum.* Ex quo patet quàm ad mentem ipsius supra dixerimus, formale constitutum peccati originalis esse privationem originalis justitiæ, non ut tollit omnes ejus effectus, sed ut auferat præcisè ipsius effectum primarium, communem tali justitiæ & gratiæ sanctificantis, qui est sanctificare animam, eamque Deo ut ultimo fini conjungere: nam talis effectus nobis per baptismum restituitur, cum in ipso gratia habitualis nobis infundatur, per quam anima sanctificatur, & Deo ut fini ultimo habitualiter conjungitur.

127. **O**bjicitur tertio: Peccatum originale non solùm dicit aversionem à Deo ut ultimo fine, sed etiam conversionem ad bonum commutabile, tanquam ad finem ultimum: Atqui talis conversio est aliquid positivum: Ergo peccatum originale non consistit adæquatè in privatione gratiæ seu originalis justitiæ, sed ejus essentia seu ratio formalis ex positivo & privativo constat. Minor videtur certa, Major verò suaderetur. Parvulus in peccato originali existens habet aliquem ultimum finem: Sed non habet Deum pro fine ultimo, cum sit aversus ab illo: Ergo est conversus habitualiter ad creaturam tanquam ad ultimum finem.

Confirmatur: Non potest dari recessus à termino à quo, sine accessu ad terminum ad quem: Ergo neque aversio à Deo, sine conversione ad creaturam.

128. **R**espondeo primò, peccatum originale, adæquatè sumptum, tam aversionem à Deo ut ultimo fine, quàm conversionem ad bonum commutabile tanquam ad finem ultimum importare; cum hoc tamen discrimine, quòd aversio ad rationem ejus formalem spectat, conversio verò est extra totum formale originalis culpæ, & ad summum de materiali ad illam pertinet, sicut de concupiscentia supra dicebamus. Et in hoc sensu explicari potest S. Thomas, dum ait qu. 5. de malo artic. 2. quod in peccato originali non est conversio, sed sola aversio: non enim excludere intendit conversionem ad bonum commutabile à peccato originali adæquatè sumpto, sed solùm ab ejus quidditate & ratione formali.

Secun-

129. Secundo responderi potest distinguendo Majorem: peccatum originale dicitur conversionem ad bonum commutabile, formalem & positivam, nego Majorem: virtuale & interpretativam, concedo Majorem. Similiter distinguo Minorem: conversio ad creaturam formalem & positivam, aliquid positivum est, concedo Minorem: virtualis & interpretativa, nego Minorem: hæc enim conversio licet ad modum alicujus positivi concipiatur, tamen formaliter nihil est præter privationem; est enim sola aversio à Deo ut ultimo fine, quæ vocatur conversio interpretativa, quia præbet sufficiens fundamentum ut possimus interpretari voluntatem pueri in peccato originali existentis, & dicere eam magis ad creaturam quam ad Deum esse affectam. Unde ad probationem Majoris dicendum est, parvulum existentem in peccato originali, habere quidem Deum ut est primum existendi principium pro ultimo fine naturali (eo modo quo creatura irrationalis in Deum ut ultimum finem ordinari dicuntur, in quantum aliquam ejus similitudinem & perfectionem participant) sed nullum habere ultimum finem morale, nisi virtualiter & interpretativè, ut jam explicatum est.

130. Ad confirmationem dicatur, quod licet non possit dari recessus à termino à quo positivus, sine accessu ad terminum ad quem, bene tamen privativus, ut patet in Angelo, qui potest recedere ab uno loco, non accedendo ad alium, quia non recedit per motum positivum, sed per negationem operationis, quæ est ipsi ratio locandi, ut offendimus in tractatu de Angelis: unde cum aversio, quæ est de essentia peccati originalis, non sit positiva, sed tantum privativa (est enim pura carentia subjectionis ad Deum tanquam ad ultimum finem) tale peccatum non importat conversionem ad creaturam, nisi virtuales & interpretativam.

131. Objicitur quartò: Etsi primus patens non accepisset justitiam originalem in posteris transfundendam, filij ejus originale peccatum contraherent: Sed tunc peccatum originale non consisteret in privatione originalis justitiæ: Ergo nec modò in tali privatione culpa originalis consistit. Minor patet: tunc enim carentia justitiæ originalis non esset privatio, sed pura negatio, cum in eo casu debita non esset talis justitia. Major verò suaderetur: Etsi Adamus non accepisset justitiam originalem in posteris transfundendam, potuisset tamen caput illorum morale constitui; cum hoc ex solo beneplacito divinæ voluntatis dependeat, & ex supremo dominio quod habet in nostras voluntates, ut supra docuimus; subindeque Deus tunc potuisset nos in Adamo ad observantiam alicujus præcepti obligare: Ergo, illo peccante, posterij ejus peccarent, & consequenter peccatum originale contraherent.

132. Respondeo quod si Adamus non accepisset justitiam originalem, vel aliam formam sibi conservandam, & in posteris traducendam, peccatum originale quod transfunderet in posteros, esset alterius essentia & rationis ac modò est; tunc enim cum nihil intrinsecum ex ipso ad posteros posset traduci, quod haberet rationem peccati, culpa originalis in sola extrinseca denominatione, sumpta à peccato actuali Adami præterito & non retractato, formaliter consisteret: siquidem nunc talem denominationem à constitutione peccati originalis idèò rejicimus,

Tom. III.

A quia ex Conciliis & SS. Patribus suprà citatis habemus tale peccatum esse aliquid in nobis, & intrinsecè nos afficiens; aut etiam, quia tam pro peccato originali, quam pro aliis habitualibus constituendis, habemus de facto privationem gratiæ intrinsecam & voluntariam, in qua, ut supra ostendimus, omnia ad talem effectum constituendum requisita concurrunt: ubi autem pro aliquo effectu constituendo adest ratio intrinseca sufficiens, non licet ad denominationes extrinsecas recurrere.

Hæc solutio illustrari potest exemplo peccati habitualis personalis, quod ex actu peccaminoso resultat in anima, & in ea habitualiter permanet, donec per penitentiam retractetur, & per gratiam sanctificantem in justificatione infusam deleatur. Theologi enim communis docent, cum S. Thoma infra referendo, tale peccatum in privatione gratiæ sanctificantis formaliter consistere; & tamen si Deus hominem ad ordinem gratiæ non elevasset, sed in puris naturalibus ipsum condidisset, & ille tunc mortaliter peccasset, peccatum habituale ex actu illo peccaminoso resultans, non consistisset in privatione gratiæ, sed in denominatione extrinseca desumpta ex actu peccati præterito, vel in privatione naturalis rectitudinis rationis, aut in aliquo alio intrinseco vel extrinseco. Cur ergo pariter nobis non licebit asserere, quod si Adamus non accepisset justitiam originalem, vel aliam formam sibi conservandam, & in posteris traducendam, peccatum originale in illo casu, aut statu, foret alterius essentia & rationis ac modò est, & in sola extrinseca denominatione, sumpta à peccato actuali Adami præterito, formaliter consisteret?

Objicitur quintò: Peccatum nostrum originale debet esse ejusdem rationis, ejusdemque speciei cum peccato Adami; idem enim saltem specie peccatum quod ille commisit, in nos transfundit: Sed peccatum Adami consistebat in positivo: Ergo & peccatum originale quod in nos transfunditur. Major patet, Minor probatur. Peccatum Adami fuit peccatum commissionis contra præceptum negativum non edendi de ligno vetito, aut non superbiendi: Sed peccatum commissionis in positivo consistit, ut suprà fuse ostendimus: Ergo & peccatum Adami.

Respondeo distinguendo Majorem: peccatum nostrum originale debet esse ejusdem speciei cum peccato Adami, habituali concedo, actuali nego. Similiter distinguo Minorem: peccatum Adami actuale consistebat in positivo, concedo Minorem: peccatum habituale, nego Minorem, & Consequentiam. In Adamo igitur duplex fuit peccatum, unum actuale, quod fuit actus superbiæ, inobedientiæ, aut gloriæ, à quo ipse Adamus dictus est peccans, & nos, prout eramus in illo, dicimur in eo peccasse: aliud verò habituale, quod fuit terminus talis actus, denominavitque Adamum peccatorem. Primum quidem fuit positivum, sicut cætera peccata actualia; quoad secundum verò, non fuit pro formali, nisi privatio gratiæ vel originalis justitiæ, ut patebit ex dicendis disputatione sequenti, ubi ostendemus peccatum habituale in privatione gratiæ sanctificantis consistere. Unde quia peccatum nostrum originale non se habet per modum actus, sed per modum termini, ut antea declaravimus, neque ab eo dicimur peccantes, sed peccatores; æquiparandum & assimilandum

K k k

potius est peccato habituali Adami, consistenti in privatione, quam peccato ejus actuali, importanti de formali aliquid positivum.

336. Instabis: Peccatum habituale Adami erat ejusdem speciei cum actuali, aliàs transacto actu non mansisset idem peccatum secundum speciem: Ergo si peccatum actuale Adami consistebat in positivo, idem dicendum erit de habituali; subindeque de peccato originali quod in nos transfunditur, cum illud, ut jam dicebamus, peccato habituali Adami assimilatur.

337. Respondeo distinguendo Antecedens: erat ejusdem speciei in genere moris, concedo Antecedens: in esse physico, nego Antecedens, & Consequentiam. Explicatur solutio exemplo peccati commissionis & omissionis. Licet enim peccata commissionis & omissionis ex eodem motivo procedentia, sint ejusdem speciei in esse moris, ut supra ostendimus; quia tamen physice aut metaphysice loquendo plusquam speciei inter se differunt, hujusmodi convenientia specifica in esse moris, non impedit quod unum sit positivum, & aliud privativum. Ita similiter, quamvis peccatum originale, & peccatum actuale Adæ, & universaliter peccatum habituale & actuale ex quo relinquitur, sint ejusdem speciei in esse morali, & prudenti estimatione hominum, tum quia habituale, cum sit terminus actualis, reducitur ad illud; tum etiam quia sunt contra eandem legem, & ex eodem motivo procedunt; hoc tamen non obstat quominus in esse physico speciei & plusquam speciei inter se differant, & unum in positivo, aliud in privativo consistat.

Disp. 3.
art. 6.

S. VII.

Solvitur difficile argumentum.

338. **O**BJICIENS ultimò: Privatio justitiæ originalis est pœna peccati originalis: Ergo in tali privatione nequit essentia culpæ originalis consistere. Antecedens expressè docetur à S. Thoma infra quæst. 85. art. 5. ubi ait: *Subtractio originalis justitiæ habet rationem pœnæ, sicut etiam subtractio gratiæ.* Item qu. 5. de malo art. 1. sic concludit: *Conveniens pœna peccati originalis est subtractio gratiæ, & per consequens visionis divinæ, ad quam homo per gratiam ordinatur.* Ratio etiam id suadet: nihil enim est magis commune & decantatum, quam quod justitiæ originalis Adami & ejus posteris ablata sit in pœnam peccati. Consequentia verò probatur: Pœna supponit in subjecto culpam, cum idcirco pœna inducatur, quia subjectum est illa dignum ratione culpæ; item pœna est à Deo, utpote simpliciter bona, & secundum ordinem divinæ justitiæ & sapientiæ, non verò culpa, cum sit mala moraliter: Ergo si privatio justitiæ originalis sit pœna peccati originalis, non potest esse ipsa culpa originalis formaliter, seu ratio formalis constitutiva illius.

339. Hoc argumentum valde torquet & exercet Theologorum ingenia, unde ut ab illo se expediant, varias solutiones & dicendi modos excogitarunt. In primis aliqui negant absolutè Antecedens, & dicunt privationem justitiæ originalis esse duntaxat effectum peccati originalis, non verò pœnam illius.

Sed hæc solutio displicet: Primò quia manifestè repugnat doctrinæ D. Thomæ locis citatis. Secundò, quia supposito quod Deus statuerit conferre hominibus justitiæ originalem, illof-

que ad ordinem supernaturalem per gratiam evenire, non potest illis justitiæ vel gratiam auferre, nisi in pœnam alicujus peccati; sicut supposito quod alicui gratiam contulerit, non potest suspendere concurrentem ipsam conservantem, nisi propter indignitatem subjecti ratione culpæ: Ergo quod Deus justitiæ originalem vel gratiam non conferat, pœna est alicujus peccati. Tertio, Non esse gratiæ vel justitiæ originalis in parvulis, est illis disconveniens & malum, & aliunde est à Deo: Ergo obtinet rationem pœnæ; omne namque malum quod est à Deo, cum potest sic culpa esse non possit, necessariò habet rationem pœnæ. Denique, dato, & non concessio, quod privatio gratiæ aut justitiæ originalis sit effectus, & non pœna originalis peccati, non solvitur difficultas argumenti propositi; cum effectus culpæ non minus eam præsupponat, quam pœna illi debita. Unde

Respondent alij, privationem gratiæ aut justitiæ originalis in parvulis esse pœnam, non quidem culpæ originalis ipsis intrinsicè, cum sit eà posterior, sed peccati originalis originantis, nempe peccati actualis, quo Adamus in persona omnium deliquit; unde tale peccatum præsupponit, & non constituit. Ita Vazquez hic disp. 132. c. 10.

Sed hæc etiam solutio communiter rejicitur, quia negari non debet esse intrinsicè in pueris peccato originali infectis pœnæ condignitatem; non enim propter solum peccatum actuale, quod Adamus commisit, sed etiam propter originale, quod ad eos traduxit, excluduntur à regno Dei, & privantur gratiæ & originali justitiæ; quamvis hujusmodi pœnæ utrique peccato diversimodè correspondeant, peccato scilicet actuali Adæ tanquam demerito, peccato verò originali sicut termino ejusdem peccati actualis, in quo ipsius demeritum virtualiter permanet.

His ergo solutionibus rejectis, dicendum est, privationem justitiæ originalis, quantum ad primarium ejus effectum, qui est subjicere mentem Deo ut ultimo fini, non esse pœnam peccati originalis, sed potius rationem formalem constitutivam illius; quantum verò ad alios effectus secundarios, qui sunt subjectio corporis ad animam, & appetitus inferioris ad superiorem, esse illius pœnam; ex privatione enim horum effectuum justitiæ originalis, oriuntur in homine concupiscentia, fomes peccati, necessitas moriendi, morbi, & aliæ hujus vitæ pœnalitates, quæ sunt pœnæ peccati originalis, & effectus illius. Vel ut dicunt Salmanticenses: privatio gratiæ seu justitiæ originalis potest considerari dupliciter; primò in quantum est mala Deo, & tollit subjectionem ipsi debitam; secundò ut est mala homini, & quatenus tollit perfectionem ipsi promissam & debitam, illumque in seipso perficientem: quemadmodum ipsa gratia sanctificans, quæ tali privationi opponitur, potest considerari vel ut est bonum hominis, & quædam forma dans ejus animæ maximam perfectionem, scilicet participationem divinæ naturæ, quæ redditur in seipsa bona, sancta, perfecta, & veluti deiformis; vel ut est bonum Dei, & quatenus animam Deo ut sponso tradit, & ut ultimo fini subjicit. Si privatio gratiæ aut justitiæ originalis primo modo spectetur, habet rationem culpæ, cum sit aversio moralis & voluntaria à Deo ut fine ultimo: si secundo modo, habet rationem pœnæ, cum sit mala & disconveniens homini, & à Deo ordinata contra deordinationem & deformitatem culpæ,

140.

141.